

2. Васильців Т., Куницька-Іляш М. Глобалізаційні виклики економічній безпеці України та пріоритети політики їх протидії. Вісник Хмельницького національного університету. 2022. № 6 (2), С. 309-313. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6\(2\)-51](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(2)-51) (дата звернення: 06.06.2026).

3. Кібальник Л. О., Черкащенко А. В. Фрагментація світової економіки як чинник економічного розвитку України. Економіка та суспільство. 2025. Вип. 81. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-81-35> (дата звернення: 07.06.2026).

4. Біла Ю. Генезис розвитку облікових парадигм: науковий аналіз. Вісник економіки. 2024. № 2. С. 116–130 DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2024.02.116> (дата звернення: 07.06.2026).

УДК 338.24:330.15:658.5

Лазаренко Дмитро Олександрович,

*д.е.н., професор кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна*

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА, РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ ТА ЦИРКУЛЯРНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЯК ОСНОВА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Повномасштабна війна спричинила значні людські, економічні та інфраструктурні втрати, що актуалізувало питання формування нової моделі післявоєнного відновлення України. За сучасних умов економічна безпека держави визначається не лише здатністю протидіяти загрозам, а й спроможністю швидко адаптуватися до кризових явищ, відновлювати критичні функції та забезпечувати довгостроковий розвиток. У цьому контексті особливого значення набуває концепція резильєнтності, яка дедалі частіше розглядається як складова економічної безпеки.

Одним із ключових інструментів підвищення резильєнтності економіки є циркулярна трансформація. На відміну від традиційної лінійної моделі «виробництво – споживання – відходи», циркулярна економіка орієнтована на максимально ефективне використання ресурсів, повторне використання матеріалів, рециклінг та відновлення економічної цінності продукції після завершення її життєвого циклу. Такий підхід сприяє зменшенню залежності від імпорту сировини, підвищенню ресурсної автономії та зниженню вразливості економіки до зовнішніх шоків [2, 4].

Для України питання циркулярної трансформації набуває особливого значення у зв'язку з масштабними руйнуваннями житлової, транспортної та промислової інфраструктури. Значні обсяги відходів руйнувань можуть розглядатися не лише як екологічна проблема, а й як важливий ресурс для відбудови. За експертними оцінками, до 70 % відходів від руйнувань можуть бути використані повторно у процесах післявоєнного відновлення та будівництва нової інфраструктури [7]. Використання принципів селективного

демонтажу, сортування та перероблення будівельних матеріалів дозволяє зменшити потребу у первинній сировині та скоротити витрати на відновлення територій [1, 3, 7].

Водночас циркулярна економіка створює додаткові можливості для розвитку нових секторів економіки, формування локальних виробничих ланцюгів, створення робочих місць та залучення інвестицій [6]. Важливим напрямом є підтримка малого та середнього бізнесу через впровадження цифрових та зелених рішень, що підвищують його конкурентоспроможність, адаптивність та стійкість до зовнішніх викликів [8]. Практичним прикладом такого підходу є реалізація міжнародної ініціативи FutureProofTextiles, спрямованої на підтримку цифрової та зеленої стійкості підприємств, інтеграцію до європейських ланцюгів створення вартості та прискорення циркулярної трансформації виробництва, зокрема через створення індустріальних парків, впровадження цифрових паспортів продукції (Digital Product Passport, DPP), використання інструментів оцінки життєвого циклу продукції та розвиток циркулярних бізнес-моделей [8]. Такі підходи сприяють підвищенню прозорості виробничих процесів, ефективнішому управлінню ресурсами, скороченню матеріало- та енергоємності виробництва, а також забезпечують відповідність продукції вимогам Європейського зеленого курсу та нової промислової політики ЄС. У довгостроковій перспективі це створює додаткові передумови для зміцнення економічної безпеки держави через підвищення конкурентоспроможності українських підприємств, диверсифікацію ринків збуту та посилення інтеграції до європейського економічного простору [2, 8].

Особливу роль у цьому процесі можуть відігравати промислові та міжсекторальні кластери, які забезпечують кооперацію бізнесу, науки, громад та органів влади. Саме кластерний підхід дозволяє формувати регіональні екосистеми циркулярної економіки та забезпечувати масштабування успішних практик [5, 6].

Важливою складовою циркулярної трансформації є цифровізація процесів управління ресурсами. У країнах Європейського Союзу активно впроваджуються цифрові паспорти продукції (Digital Product Passport), системи моніторингу матеріальних потоків та інструменти оцінки життєвого циклу продукції. Для України впровадження подібних рішень створює передумови для підвищення прозорості ринків вторинної сировини, розвитку екологічного моніторингу та посилення контролю за використанням ресурсів [2].

Таким чином, циркулярна трансформація має розглядатися не лише як екологічна чи економічна політика, а як важливий чинник забезпечення економічної безпеки держави. Її реалізація дозволяє підвищити ефективність використання ресурсів, зміцнити стратегічну автономію, забезпечити стале післявоєнне відновлення та сформувати нові конкурентні переваги української економіки в умовах європейської інтеграції [2, 4, 6, 8].

Список використаних джерел:

1. Про управління відходами : Закон України від 20.06.2022 № 2320-IX.
2. European Commission. A New Circular Economy Action Plan for a Cleaner and More Competitive Europe. Brussels, 2020.
3. World Bank. Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment (RDNA4). Washington, 2025.
4. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). The Circular Economy in Cities and Regions. Paris, 2024.
5. Лазаренко Д. О., Ляшенко В. І., Уткін В. П. Структурні моделі циркулярних біоенергетичних кластерів. Економічний вісник Донбасу. 2023. № 1 (71). С. 80–86.
6. Лазаренко Д. О., Папук Д. О. Інноваційні циркулярні рішення в індустріальних парках: виклики енергетичної та ресурсної безпеки. Економічний вісник Донбасу. 2025. № 1 (79). С. 158–164. DOI: 10.12958/1817-3772-2025-1(79)-158-164.
7. Україна може використати 70% відходів від руйнувань для післявоєнної відбудови. Mind.ua. 2024. URL: <https://mind.ua/news/20306288-ukrayina-mozhe-vikoristati-70-vidhodiv-vid-rujnuvan-dlya-pislyavoennoyi-vidbudovi> (дата звернення: 15.06.2026).
8. FutureProofTextiles: підтримка малого та середнього бізнесу для цифрової та зеленої стійкості. Кластер циркулярної економіки України. URL: <https://cse-ukraine.com/news/7b> (дата звернення: 15.06.2026).

УДК 657:339.5:338.1

Марчук Ульяна Олександрівна,

*к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна*

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРОЕКСПОРТУ В СИСТЕМІ ГЕОЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

В структурі сучасної геоекономічної архітекτονіки агропромисловий комплекс України трансформувався з виробничого сектору на стратегічний детермінант національної та міжнародної економічної безпеки. Безперебійне функціонування агроекспорту виступає основним каналом надходження валютної виручки, що безпосередньо забезпечує збалансованість платіжного балансу, генерує основний обсяг валютних надходжень до країни та виступає базою для підтримання макрофінансової стійкості держави в умовах воєнного стану.

Ефективність реалізації експортного потенціалу в поточному безпековому ландшафті критично залежить від якості інформаційних потоків. За умов перманентних логістичних обмежень і дисбалансів традиційні підходи до реєстрації господарських операцій втрачають свою прогностичну цінність. Виникає об'єктивна потреба в модернізації обліково-аналітичного забезпечення, яке має трансформуватися в гнучку систему стратегічного моніторингу та управління зовнішньоекономічними ризиками.

Основна проблема полягає в наявності системного розриву між